

สภาพแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บผลประโยชน์สุราในปัจจุบัน

สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป

ในปัจจุบัน การจัดเก็บผลประโยชน์จากโรงงานสุรา ดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ 2 แห่งคือ กระทรวงการคลัง และกระทรวงอุตสาหกรรม

สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของธุรกิจสุราอยู่ในภาวะการแข่งขันการจำหน่ายที่รุนแรงทั้งในเชิงการค้าและการเมือง

โดยที่การค้าสุราเป็นธุรกิจที่ทำกำไรให้แก่ผู้ประกอบการอย่างมหาศาล จึงย่อมจะมีการหาทางใช้อิทธิพลทางการเมืองกับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่โดยตรงต่อนโยบายสุราของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงการคลัง หรือกระทรวงอุตสาหกรรม

ในขณะเดียวกัน หากหน่วยงานของรัฐทั้งสองแห่งนี้มีความขัดแย้งกันอยู่ตลอดเวลาในเรื่องการบริหารงานสุรา ก็ยิ่งทำให้ยากแก่การควบคุมการดำเนินธุรกิจสุราให้รัดกุมยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบไปถึงการจัดเก็บผลประโยชน์สุราที่รัฐได้รับ

ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บผลประโยชน์สุราในปัจจุบัน ประกอบด้วย

1. การกำหนดอัตราภาษีสุรา
2. การแบ่งเขตการจำหน่ายสุรา
3. การควบคุมราคาจำหน่ายสุราของรัฐตามสัญญาฯ
4. การข้ายำเขตการจำหน่ายของสุราเลียนแบบ

- 1 การกำหนดอัตราภาษีสุรา อัตราภาษีสุราเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการจัดเก็บผลประโยชน์จากโรงงานสุรา กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องนี้ ได้กำหนดอัตราภาษีสุรา 2 อัตราซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันคือ

(1) อัตราภาษีตามปริมาณ ได้ทำการจัดเก็บภาษีสุราทุกชนิดทั้งหมดตามปริมาณตั้งแต่เริ่มมีการจัดเก็บภาษีสุรา ซึ่งเก็บตามแรงแอลกอฮอล์ของสุราและปริมาณตั้งนี้คือ กำหนดอัตราภาษีสุรา ลิตรละที่แรงแอลกอฮอล์ 100 ดีกรี หมายความว่า จะต้องมีการขึ้นสุรา โดยใช้เครื่องวัดของกรมสรรพสามิต ยี่ห้อ เกย์-ลูคัส ของฝรั่งเศส ปรากฏอยู่ใน พ.ร.บ. ภาษีขึ้นใน จ.ศ. 1248 ซึ่งยกเลิกและใช้ พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493 แทน วิธีการขึ้นสุรา และการกลั่นฟอกสุราเพื่อหาแรงแอลกอฮอล์ในน้ำสุรา การวัดความร้อน-เย็นของอากาศด้วยเครื่องเทอร์โมมิเตอร์ ตลอดจนการคำนวณหาแรงแอลกอฮอล์ที่แท้จริงในน้ำสุรา จะศึกษาได้จากหนังสือวิธีขึ้นสุราแรงแอลกอฮอล์ในน้ำสุรา ของกรมสรรพสามิต ซึ่งผู้เขียนจะไม่อธิบายรายละเอียดนอกเหนือจากนี้ การกำหนดอัตราภาษีสุราที่แอลกอฮอล์ 100 ดีกรี หากจะนำไปทำสุราดีกรีที่เท่าใด ก็ใช้น้ำกลั่นเติมตามสัดส่วน จะได้ดีกรีตามต้องการ เช่น สุรา 40 ดีกรี จะทำให้เป็น 35 ดีกรี ให้เติมน้ำกลั่นลงไปจะได้ดีกรีตามต้องการ

วิธีคำนวณภาษีตามปริมาณมีดังนี้ คือ
$$\frac{\text{อัตราภาษี(บาท)} \times \text{ดีกรี} \times \text{ปริมาณของน้ำสุรา(ซีซี.)}}{100}$$

(ถ้าเป็นเทคนด้วย 20 ลิตร ถ้าเป็นขวดคูณด้วยขนาดขวดที่ต้องการ) และเรียกอัตราภาษีที่เก็บตามปริมาณนี้ว่า อัตราตามสภาพ (specific) (นายวิทย์ ต้นตยกุล 2521 : 13)

(2) อัตราภาษีตามมูลค่า เนื่องจากมีการร้องเรียนการเก็บภาษี 2 ชนิดไม่เท่ากัน กรมสรรพสามิตจึงได้กำหนดการจัดเก็บภาษีสุราเพิ่มอีกอัตราหนึ่ง โดยกำหนดเป็นอัตราจากฐานที่เป็นจำนวนเงิน หรือเรียกว่า อัตราตามราคา (ad valorem) ในการคำนวณหามูลค่าเพื่อเป็นเกณฑ์ในการคำนวณหาค่าภาษีสุราจะเป็นเท่าใดนั้น กฎกระทรวงฉบับที่ 4 : 2523 ให้ใช้ราคาสุรายาส่งช่วงสุดท้ายเป็นเกณฑ์คำนวณ โดยหลักการแล้วเป็นการเก็บจากผู้ทำ-ขายส่งสุราตามสัญญา ที่ทำกับทางราชการ มิใช่ผู้บริโภค แต่การที่แท้จริงได้ถูกผลักให้ผู้บริโภครับผิดชอบแต่ผู้เดียว

การคำนวณอัตราภาษีตามมูลค่าเพื่อออกกฎกระทรวงฉบับที่ 80 พ.ศ. 2525 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 17 ตุลาคม 2525 นั้น ค่าตัวเลขได้จากตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงการคำนวณหาอัตราภาษีมูลค่าของสุราผสมและสุราปรุงพิเศษที่ควรกำหนดแยกตามชนิดสุรา โดยคำนวณจากราคาขายส่งช่วงสุดท้าย

หน่วย : บาทต่อขวด

โรงงานและชนิดสุรา	ราคาขายส่งช่วงสุดท้าย (ส.ค. - 2525) ขวดละ	ภาษีสุราตามปริมาณขวดละ	ภาษีสุราคิดเป็นร้อยละของราคาขายส่งช่วงสุดท้าย	ปรับปรุงอัตราร้อยละของราคาขายส่งของสุราแม่โขง	ค่าภาษีตามมูลค่า ขวดละ	ภาษี + สูงกว่า - ต่ำกว่า ภาษีตามมูลค่า
	(1)	(2)	(3) = $\frac{(2) \times 100}{(1)}$	(4)	(5) = $\frac{(4) \times (1)}{100}$	(6) = (5) - (2)
<u>โรงงานสุรากรมสรรพสามิต</u>						
สุราผสม 28 ดีกรี ซี.ซี.	22.50	7.00	31.111	32.48	7.31	+0.31
สุราผสม 30 ดีกรี ซี.ซี.	23.50	7.50	31.914	32.48	7.63	+0.13
สุราผสม 35 ดีกรี ซี.ซี.	24.50	8.75	35.714	32.48	7.96	-0.79
สุราผสม 35 ดีกรี 750 ซี.ซี. (หงส์ทอง ม้าดำ ฯลฯ)	35.50	10.50	29.577	32.48	11.53	+1.03
<u>โรงงานสุราบางยี่ขัน</u>						
สุราผสม 28 ดีกรี 625 ซี.ซี.	22.25	7.00	31.461	32.48	7.22	+0.22
สุราผสม 35 ดีกรี 625 ซี.ซี.	25.00	8.75	35.00	32.48	8.12	-0.63
สุรากวางทอง 35 ดีกรี 750 ซี.ซี.	40.00	13.13	32.825	32.48	12.99	-0.14
สุราแม่โขง 35 ดีกรี 750 ซี.ซี.	48.50	15.75	32.474	32.48	15.75	-

ที่มา : กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง

- หมายเหตุ : 1. เป็นการคิดเก็บภาษีสุราผสมและสุราปรุงพิเศษทั้งในอัตราตามมูลค่าและตามมูลค่า อัตราโดยสูงกว่าใช้อัตรานั้น
 2. จากการปรับอัตราร้อยละของราคาขายส่งช่วงสุดท้ายเท่ากับสุราแม่โขง คือร้อยละ 32.48 ของมูลค่าในการพิจารณาออกเป็นกฎกระทรวง (ฉบับที่ 80) ได้ตัดทอนนิยามของร้อยละออก โดยค้ำึงถึงสุราส่วนใหญ่ที่สุดเก็บภาษีได้เป็นประเภทสำคัญ

จากตารางที่ 3.1 การคำนวณหาอัตราตามมูลค่าของภาษีสุราผสมและสุราปรุงพิเศษต่าง ๆ โดยใช้อัตราร้อยละของสุราปรุงพิเศษแม่โขง เป็นเกณฑ์นั้น เนื่องจากสุรากลั่นที่ทำในประเทศชนิดเดียว มีหลายราคาแตกต่างกัน จึงสมควรจะใช้อัตราตามมูลค่าอีกอัตราหนึ่งเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บภาษี เพื่อให้เป็นธรรมและรายได้แผ่นดินเพิ่มสูงขึ้นสำหรับอัตราปริมาณยังคงใช้อัตราเดิมไม่ได้แก้ไขกฎหมายแต่อย่างใด

จากกฎกระทรวง ฉบับที่ 80 (2525) จะพบว่าได้กำหนดอัตราภาษีตามมูลค่าสำหรับสุรายชนิดสุราผสมและสุราปรุงพิเศษเพียง 2 ชนิด เพราะ (เล่นท์ โพรปรูม 2526 : 720)

(1) สุราขาวเป็นสุราที่มีรายได้น้อยบริโภค และมีชนิดเดียว จึงยังไม่เก็บภาษีตามมูลค่าและคงให้ขายในราคาที่กำหนดไว้ เพื่อมิให้ราคาสุราแพงเกินไป

(2) สุราพิเศษ เป็นสุราที่กำลังอยู่ในระหว่างการบุกเบิกตลาดภายในประเทศ เป็นระยะเริ่มต้นของการประกอบอุตสาหกรรมสุราประเภทนี้ เพื่อให้มีโอกาสดูแลกับสุราต่างประเทศได้ในอนาคต ดังนั้น แม้สุราบางอย่างมีราคาค่อนข้างสูง อันเนื่องมาจากต้นทุนการผลิตสูงก็ตาม แต่ก็มีราคาต่ำกว่าสุราต่างประเทศประเภทเดียวกันอยู่มาก เมื่อมีการรอกการจัดเก็บภาษีตามมูลค่าของสุราต่างประเทศไว้ จึงสมควรที่จะรอกการจัดเก็บภาษีสุราพิเศษด้วย

(3) สำหรับสุราผสม สุราปรุงพิเศษ ซึ่งได้จัดเก็บทั้งอัตราตามมูลค่าและอัตราตามปริมาณนั้น อัตราใดคิดเป็นเงินสูงกว่า ก็ใช้อัตราที่นั้น เนื่องจากผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อยตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป และมีการขายสุราเกินราคามากมีกำไรค่อนข้างสูง จึงควรจะได้มีการจัดเก็บตามมูลค่าควบคู่กับอัตราตามปริมาณดังกล่าว เมื่อราคาสูงขึ้นรัฐจะได้รายได้ภาษีสุราสูงตามไปด้วย โดยไม่ต้องมีการแก้ไขกฎหมายแต่อย่างใด ทำให้ระบบภาษีสุรพลามีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้น

ผลจากการจัดเก็บภาษีโดยอัตราตามมูลค่าและตามปริมาณ พอสรุปได้ดังนี้

(1) การจัดเก็บภาษีตามปริมาณวิธีเดียว ทำให้รายได้จากภาษีสุราไม่สามารถขยายตัวตามภาวะเศรษฐกิจ เมื่อราคาสูงหรือมูลค่าสุราสูงขึ้น รายได้จากภาษีสุราไม่ได้สูงตามไปด้วย ตรงกันข้ามทำให้สัดส่วนรายได้ของรัฐลดลง จึงได้มีการจัดเก็บทั้งตามปริมาณและตามมูลค่า สำหรับสุราที่มีปริมาณการจำหน่ายมาก คือสุราผสม สุราปรุงพิเศษ เมื่อจัดเก็บในอัตราดังกล่าวจะทำให้รัฐมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีสุราสูงขึ้นมากโดยเทียบกับปี 2525 และปี 2526

(2) เมื่อจัดเก็บภาษีตามมูลค่าเพิ่มอีกอัตราหนึ่งแล้ว ราคาสุราจะไม่สูงมาก เนื่องจากสุราเถื่อน (สุรามิชอบด้วยกฎหมาย) คอยเป็นตัวก้ำกับบอยู่

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่า การกำหนดอัตราภาษีสุรานั้นนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมีผลกระทบโดยตรงต่อการจัดเก็บผลประโยชน์จากโรงงานสุรา กล่าวคือ สุราที่ผู้มีรายได้น้อยบริโภค หรือสุราที่ใช้ในการแพทย์ เภสัช จะเก็บภาษีสุราตามปริมาณ สำหรับสุราที่ผู้มีรายได้ระดับปานกลางขึ้นไป บริโภคจะเก็บภาษีสุราทั้งอัตราตามมูลค่าหรือตามปริมาณขึ้นอยู่กับว่าอัตราใดจะสูงกว่าที่ใช้อัตรานั้น โดยจะสรุปเป็นตารางการคำนวณอัตราภาษีสุรากลั่นภายในประเทศแยกตามชนิดสุราดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงการคำนวณอัตราภาษีสุราตามประเภทสุรา

(หน่วย : บาท)

อัตราตามกฎกระทรวง		คำนวณค่าภาษีต่อหน่วย					ขนาดบรรจุ (ซี.ซี.)
ชนิดสุรา	อัตราค่าสุรา (100ลิตร) บาท	ประเภทสุรา	ราคา (20 ลิตร) บาท	ขวดละ บาท	ร้อยละของมูลค่า (ราคาขายช่วงสุดท้าย)	ขนาดบรรจุ (ซี.ซี.)	
1. สุรากลั่น (แอลกอฮอล์)	อัตราค่าสุรา 9.50	1) สุรากลั่นกับ 95 ดีกรี	180.50	-			
		2) สุรากลั่นกับใช้ในภาชนะแก้ว แก้ว 1 ลิตร	20.-				
2. สุราขาว	อัตราค่าสุรา 30.00	1) 28 ดีกรี	168.-	5.25		625	
		2) 30 ดีกรี	180.-	5.63		625	
		3) 35 ดีกรี	210.-	6.56		625	
		4) 40 ดีกรี	240.-	7.50		625	
3. สุรากลั่น	อัตราค่าสุรา 40.00	1) 28 ดีกรี	224.-	7.00	32	625	
		2) 30 ดีกรี	240.-	7.50	32	625	
		3) 35 ดีกรี	280.-	8.75	32	625	
		4) 35 ดีกรี	280.-	10.50	32	750	
4. สุราปรุงพิเศษ แม่โจ้ กวางทอง ไก่ย่าง ดิงห์ไทยท่า เลือดขาว ยอดข้าว	อัตราค่าสุรา 60.00	35 ดีกรี	420.-	15.75	32	750	
		35 ดีกรี	350.-	13.13	32	750	
		35 ดีกรี	420.-	15.75	32	750	
		35 ดีกรี	315.-	9.84	32	750	
		35 ดีกรี	315.-	9.84	32	750	

ที่มา : กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง

หมายเหตุ : อัตราตามปริมาณและตามมูลค่าคำนวณเป็นรายบาทและรายขวด ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 50 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 59, 64, 66, 73, 76 และ 80 (2525)

2 การแบ่งเขตการค้าขายสุรา เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บผลประโยชน์จากโรงงานสุรา โดยจะพิจารณาเป็น 2 กรณีคือ

กรณีที่ 1 การแบ่งเขตการค้าขายสุราตามสัญญาเช่าโรงงานสุราบางยี่ขัน กรมโรงงานอุตสาหกรรม

และกรณีที่ 2 การแบ่งเขตการค้าขายสุราตามสัญญารับทำ-ขายสิ่งสุรากรมสรรพสามิต

กรณีที่ 1 การแบ่งเขตการค้าขายตามสัญญาเช่าโรงงานสุราบางยี่ขัน กรมโรงงานอุตสาหกรรม

บริษัทสุรามหาราชฎร จำกัด ผู้เช่าโรงงานสุราบางยี่ขันระหว่าง ปี พ.ศ. 2523-2537 กำหนดเขตการค้าขายสุราปรุงพิเศษแม่โขง-กวางทองทั่วราชอาณาจักรโดยการแต่งตั้งบริษัทเอเยนต์จำกัดเป็น 4 ภาค และได้แต่งตั้งบริษัทสุราศรีนคร จำกัด เป็นเอเยนต์จำหน่ายสุราขาว-ผสม มีเขตจำหน่าย 4 จังหวัด (กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ)

ตารางที่ 3.3 แสดงการแบ่งเขตการค้าขายสุราปรุงพิเศษแม่โขง-กวางทองทั่วประเทศของบริษัทสุรามหาราชฎร จำกัด แยกตามภาคสำหรับปี พ.ศ. 2523-2537

ภาค	ชื่อเอเยนต์จำกัด
เหนือ	บริษัทอุดมหาราชฎร จำกัด
ตะวันออกเฉียงเหนือ	บริษัทอีลีานมหาราชฎร จำกัด
กลาง	บริษัทบูรพามหาราชฎร จำกัด
ใต้	บริษัททักษิณมหาราชฎร จำกัด

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

กรณีศึกษาที่ 2 การแบ่งเขตการค้าหน่วยสุราตามสัญญาท่า-ขายส่งสุรากรมสรรพสามิต

การแบ่งเขตการค้าหน่วยสุราขาว-ผสม ของกรมสรรพสามิต ค่อนข้างยุ่งยาก สลับซับซ้อน เพื่อที่จะอธิบายการแบ่งเขตการค้าหน่วยสุราตามสัญญาท่า-ขายส่งของกรมสรรพสามิต ให้เข้าใจยิ่งขึ้น ผู้เขียนได้ถือเอาสัญญาการค้า-ขายส่งสุราที่ได้อธิบายในบทที่ 2 เป็นหลักในการ พิจารณาการแบ่งเขตการค้าหน่วยสุรา ดังนี้คือ

- (1) สัญญาการค้า-ขายส่งสุราขาว-ผสม 31 โรงงาน พ.ศ. 2518-2527 (10 ปี)
- (2) สัญญาการค้า-ขายส่งสุราขาว-ผสม โรงงานสุราจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และโรงงานสุราจังหวัดกำแพงเพชร พ.ศ. 2523-2532 (10 ปี)
- (3) สัญญาการค้า-ขายส่งสุราขาว-ผสม โรงงานสุราจังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2524-2527 (4 ปี)
- (4) สัญญาการค้า-ขายส่งสุราขาว-ผสม 12 โรงงาน พ.ศ. 2528-2542 (15 ปี)

จากสัญญาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า สัญญาการค้า-ขายส่งสุราขาว-ผสมที่ยังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันได้แก่สัญญาการค้า-ขายส่งสุราขาว-ผสม โรงงานสุราจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และโรงงานสุราจังหวัดกำแพงเพชร พ.ศ. 2523-2532 ซึ่งมีเขตจำหน่าย 9 จังหวัด และสัญญาการค้า-ขายส่งสุราขาว-ผสม 12 โรงงาน พ.ศ. 2528-2542 มีเขตจำหน่าย 60 จังหวัดทั่วประเทศโดยแบ่งตามจังหวัดที่ตั้งโรงงานเป็น 12 จังหวัด แต่ละจังหวัดจะมีพื้นที่จำหน่ายไม่เท่ากันซึ่งกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ได้แบ่งเขตการค้าหน่วยโดยแยกตามจังหวัดที่ตั้งโรงงานดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.4 แสดงการแบ่งเขตการจำหน่ายสุราราย-ผล่ม 12 โรงงาน แยกตามจังหวัด
ที่ตั้งโรงงาน พ.ศ. 2528-2542

จังหวัดที่ตั้งโรงงาน	เขตการจำหน่าย
(1) ปราจีนบุรี (หงส์ทิพย์)	ปราจีนบุรี นครนายก ฉันทบุรี ตราด
(2) ฉะเชิงเทรา (หงส์เหมราย)	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง
(3) บุรีรัมย์ (หงส์รุ่ง)	บุรีรัมย์ สุรินทร์
(4) อุบลราชธานี (หงส์ชัย)	อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร ร้อยเอ็ด
(5) ขอนแก่น (หงส์เหิร)	ขอนแก่น ชัยภูมิ มหาสารคาม กาฬสินธุ์
(6) หนองคาย (หงส์ฟ้า)	หนองคาย อุดรธานี สกลนคร นครพนม เลย มุกดาหาร
(7) เชียงใหม่ (หงส์เงิน)	เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำพูน แม่ฮ่องสอน ลำปาง
(8) พิษณุโลก (หงส์ไท)	พิษณุโลก สุโขทัย ตาก อุดรดิตถ์ แพร่ น่าน
(9) นครสวรรค์ (หงส์เทพ)	นครสวรรค์ พิจิตร เพชรบูรณ์
(10) กาญจนบุรี (หงส์พลอย)	กาญจนบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี
(11) ราชบุรี (หงส์เพชร)	ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์
(12) สุราษฎร์ธานี (หงส์หยก)	สุราษฎร์ธานี ชุมพร ระนอง ภูเก็ต พังงา กระบี่ นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส

ที่มา: กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง

หมายเหตุ: ในวงเล็บหมายถึง ยี่ห้อสุรารายจำหน่ายในแต่ละเขตจะมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันจะใช้
ชื่อเดียวกันไม่ได้ ยกเว้น 9 จังหวัดได้แก่ เขตการจำหน่ายจังหวัดกำแพงเพชร
พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี สระบุรี สพบุรี นครราชสีมา ชัยนาท
อุทัยธานี ยังคงใช้ชื่อสุราผล่มหงส์ทองได้ตลอดอายุสัญญาในปี พ.ศ. 2532

จะเห็นได้ว่าเขตการค้าหน่วยทั้งหมด 69 จังหวัดนี้ กลุ่มบริษัท ลูราทิพย์ จำกัด เป็นผู้
 ประมูลได้ทั้งสิ้น เมื่อวิเคราะห์การแบ่งเขตการค้าหน่วยของทั้ง 2 กรณีดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้
 ว่าปัจจุบันตลาดลูราที่ผลิตภายในประเทศนั้น นับได้ว่าเป็นตลาดลูราที่มีผู้ผลิตลูรารายใหญ่เพียง 2 ราย
 คือ บริษัทลูรามหาราชภูร จำกัด ผู้เข้าโรงงานลูราบางยี่ขัน กรมโรงงานอุตสาหกรรม และกลุ่ม
 บริษัทลูราทิพย์ จำกัด ผู้รับอนุญาตทำ-ขายสิ่ง ลูราขาว-ผสมของกรมสรรพสามิต ในปัจจุบันมีเขต
 จำกัด 69 จังหวัด สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

(1) เขตการค้าหน่วยลูราขาว-ผสมหรือผสมพิเศษ โรงงานลูรามีสิทธิผลิต-จำหน่าย
 ลูราขาว-ผสมในเขตของตนที่ประมูลได้เท่านั้น คือ โรงงานลูรากรมสรรพสามิตทั้ง 14 เขตอันได้
 แก่ โรงงานลูราจังหวัดกำแพงเพชร โรงงานลูราองค์การลูราจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเขต
 จำกัด 8 จังหวัด และโรงงานลูรา 12 แห่งที่มีเขตการค้าหน่วยอีก 60 จังหวัด ซึ่งอยู่ในเครือ
 ของบริษัทลูราทิพย์ จำกัด รวมมีพื้นที่การค้าหน่วยทั้งสิ้น 69 จังหวัด ส่วนโรงงานลูราบางยี่ขัน
 มีเขตจำกัดเพียง 4 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ
 จะเห็นได้ว่า ลูราขาว-ผสม มีเขตจำกัดแน่นอนและข้ามเขตกันไม่ได้

(2) เขตการค้าหน่วยลูราปรุงพิเศษ โรงงานลูราขาว-ผสม หรือผสมพิเศษของกรม
 สรรพสามิต ดังกล่าวข้างต้นไม่มีสิทธิผลิต-จำหน่ายลูราปรุงพิเศษ ส่วนโรงงานลูราบางยี่ขัน มีสิทธิ
 ผลิต-จำหน่ายลูราปรุงพิเศษได้ทั่วราชอาณาจักร สำหรับโรงงานที่กรมสรรพสามิตอนุญาตให้เอกชน
 ผลิตลูราปรุงพิเศษอีกแห่งหนึ่งคือ โรงงานลูราไทยท่า จำกัด มีเขตจำกัดเพียงในเขตกรุงเทพมหานคร
 เท่านั้น

ดังนั้นเขตการค้าหน่วยเป็นปัจจัยสำคัญคือ เดิมลูราขาว-ลูราผสมหรือลูราผสมพิเศษของ
 บริษัทลูราทิพย์ จำกัด จำกัดได้เพียง 12 จังหวัด เขตการค้าหน่วยย่อมแคบกว่าลูราปรุงพิเศษ
 แม้โขงมาก แต่ปัจจุบันเขตการค้าหน่วยลูราขาว-ผสมหรือลูราผสมพิเศษของบริษัทลูราทิพย์
 จำกัด มีเขตการค้าหน่วยทั้งสิ้น 69 จังหวัด นับว่าเขตจำกัดลูราขาว-ผสมหรือลูราผสมพิเศษ
 ของบริษัทลูราทิพย์ จำกัด และเขตจำกัดลูราปรุงพิเศษของบริษัทลูรามหาราชภูร จำกัด ใกล้เคียง
 กันมากขึ้น และอยู่ในฐานะที่จะแข่งขันกันได้มากกว่าลูราขาว-ผสมอื่น ๆ

3 การควบคุมราคาค่าหน่วยลูราของรัฐตามสัญญา หน่วยงานของรัฐ 2 แห่งคือ กรมโรงงาน
 อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง มีหน้าที่ควบคุม
 ราคาลูราตั้งแต่ราคาออกจากโรงงาน จนถึงราคาค่าหน่วยปลีก โดยที่กรมโรงงานอุตสาหกรรม
 เป็นผู้กำหนดราคาลูราของโรงงานลูราบางยี่ขัน ซึ่งบริษัทลูรามหาราชภูร จำกัด ผู้เข้าดำเนินการ

ผลิตและจำหน่ายสุราปรุงพิเศษ แม่โขง-กวาง และสุราขาวผสม เช่นเดียวกับกับกรมสรรพสามิต เป็นผู้กำหนดราคาสุราของโรงงานสุรากรมสรรพสามิตโดยบริษัทสุราทิพย์ฯ จำกัด เป็นผู้ดำเนินการท่า-ขายส่งสุราขาว-ผสม รวมทั้งสุราผสมพิเศษหงส์ทองด้วย ทั้งนี้มีหลักเกณฑ์ วิธีการ แตกต่างกัน ดังนี้คือ

3.1 การควบคุมราคาจำหน่ายสุราตามสัญญาเข้าโรงงานสุราบางยี่ขัน กรมโรงงานอุตสาหกรรมนั้นได้กำหนดราคาจำหน่ายสุราในระหว่างปี พ.ศ. 2523-2527 แบ่งออกได้เป็น 3 ช่วง คือ

- ช่วงที่ 1 ได้แก่ราคาขายส่งออกจากโรงงาน
- ช่วงที่ 2 ได้แก่ราคาขายส่งถึงผู้ขายปลีก
- ช่วงที่ 3 ได้แก่ราคาขายปลีก

การกำหนดราคาจำหน่ายสุราของโรงงานสุราบางยี่ขัน (บริษัทสุรามหาราชฎร จำกัดผู้เช่า) กรมโรงงานอุตสาหกรรม จะเป็นผู้ประกาศราคาจำหน่ายสุราในแต่ละช่วงของการจำหน่าย ในระหว่างปี พ.ศ. 2523-2527 ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.5 แสดงดัชนีราคาสำหรับวัสดุของโรงงานสุราบางยี่ขันในช่วงต่าง ๆ โดยแยกตามชนิดสุราระหว่างปี พ.ศ. 2523-2527

หน่วย : บาทต่อขวด

	ขนาดบรรจุ (ซี.ซี.)	ราคาจำหน่าย ช่วงที่	2523	2524	2525	2526	2527
สุราปรุงพิเศษแม่โขง 35 ดีกรี	750	1	100 (32.00)	145 (46.40)	145 (46.40)	125.47 (40.15)	145 (46.40)
		2	100 (38.00)	127.63 (48.50)	127.63 (48.50)	110.53 (42.00)	127.63 (48.50)
		3	100 (40.00)	130 (52.00)	130 (52.00)	112.50 (45.00)	130 (52.00)
		3	100 (32.00)	133.33 (32.00)	133.33 (32.00)	110 (26.40)	157.90 (37.90)
สุราปรุงพิเศษกวางทอง 35 ดีกรี	750	1	100 (24.00)	114.17 (34.25)	114.17 (34.25)	95 (28.50)	133.33 (40.00)
		2	100 (30.00)	118.75 (38.00)	118.75 (38.00)	100 (32.00)	137.50 (44.00)
		3	100 (14.50)	131.58 (25.00)	101.32 (19.25)	103.95 (19.75)	131.58 (25.00)
		3	100 (21.00)	128.57 (27.00)	100 (21.00)	100 (21.00)	128.57 (27.00)
สุราผสม 35 ดีกรี	625	1	100 (12.00)	126.56 (20.25)	126.56 (20.25)	104.69 (16.75)	126.56 (20.25)
		2	100 (16.00)	122.22 (22.00)	122.22 (22.00)	100 (18.00)	122.22 (22.00)
		3	100 (18.00)	163.33 (19.60)	163.33 (19.60)	133.33 (16.00)	163.33 (19.60)
		3	100 (18.00)	163.33 (19.60)	163.33 (19.60)	133.33 (16.00)	163.33 (19.60)
สุรายาว 28 ดีกรี	625	1	100 (12.00)	126.56 (20.25)	126.56 (20.25)	104.69 (16.75)	126.56 (20.25)
		2	100 (16.00)	122.22 (22.00)	122.22 (22.00)	100 (18.00)	122.22 (22.00)
		3	100 (18.00)	163.33 (19.60)	163.33 (19.60)	133.33 (16.00)	163.33 (19.60)
		3	100 (18.00)	163.33 (19.60)	163.33 (19.60)	133.33 (16.00)	163.33 (19.60)

ที่มา : กองอุตสาหกรรมโรงงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงราคาหน่วย : บาทต่อขวด

จากตารางที่ 3.5 จะเห็นได้ว่า ดัชนีราคาจำหน่ายปลีกของสุราปรุงพิเศษแม่โขง-
 กวางทอง มีแนวโน้มสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2524 เนื่องจากเป็นช่วงแรกของการดำเนินงานตามสัญญา
 เข้าระหว่าง พ.ศ. 2523-2524 ทำให้กำลังการผลิตสุราไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค
 สุราปรุงพิเศษแม่โขง-กวางทอง ประกอบกับโรงงานสุรบางยี่ขันแห่งที่ 2 ยังอยู่ในระหว่างการ
 ก่อสร้าง ในขณะที่เดียวกันกับที่สุราผสมพิเศษหงส์ทองเข้าสู่ตลาดสุราด้วยราคาจำหน่ายสูงกว่าสุรา
 ปรุงพิเศษแม่โขง-กวางทอง ทำให้สุราทั้งสองชนิดต้องลดราคาลงในปี 2526 อย่างไรก็ตามเพื่อ
 ให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ประกาศราคาจำหน่ายสูงขึ้นในปี 2527
 ในทำนองเดียวกัน ดัชนีราคาจำหน่ายปลีกของสุราขาวลดลงในปี พ.ศ. 2526 และกลับเพิ่มสูงขึ้น
 ในปี พ.ศ. 2527 ส่วนดัชนีราคาจำหน่ายปลีกของสุราผสมลดลงในปี พ.ศ. 2525 และเพิ่มสูงขึ้น
 ในปี พ.ศ. 2527 เช่นกัน

3.2 การควบคุมราคาจำหน่ายสุราตามสัญญารับทำ-ขายส่งสุราขาว-ผสมโรงงานสุรา
กรมสรรพสามิต โดยกรมสรรพสามิตจะเป็นผู้กำหนดราคาไว้ท้ายสัญญา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงราคา
 กรมสรรพสามิต จะเรียกดูสัญญามาทำสัญญาเพิ่มเติมทุกครั้งไป เพราะฉะนั้น ราคาจำหน่ายสุราใน
 แต่ละสัญญาจะใกล้เคียงกัน ดังเช่น ราคาสุราขององค์การสุราจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีเขตจำหน่าย
 ในพื้นที่ 8 จังหวัด จะมีราคาสุราแตกต่างจากราคาสุราของโรงงานสุราจังหวัดชลบุรีช่วงละ 1 บาท
 กรมสรรพสามิตจะเป็นผู้กำหนดราคาสูงสุดในแต่ละช่วงการจำหน่าย แต่จะไม่ระบุราคาจำหน่ายที่
 แนนอน คือ

ช่วงที่ 1 ได้แก่ ราคาขายส่งออกจากร้านขายส่งจังหวัดไม่เกิน

ช่วงที่ 2 ได้แก่ ราคาขายส่งให้ร้านขายปลีกไม่เกิน

ช่วงที่ 3 ได้แก่ ราคาขายปลีกขายให้ผู้บริโภคไม่เกิน

เพื่อศึกษาภายในขอบเขตของการวิจัย ในที่นี้จึงจะแสดงดัชนีราคาสุราของโรงงาน
 สุรากรมสรรพสามิต ที่ดำเนินงานโดย บริษัทสุราก็พี่ย จำกัด ในระหว่างปี พ.ศ. 2523-2527
 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.6 แสดงดัชนีราคาสภาพของโรงงานผู้รุกรานสัมพันธ์ในช่วงต่าง ๆ โดยแยกตามชนิดผู้รุกรานระหว่างปี พ.ศ. 2523-2527

	ขนาดบรรจุ ซี.ซี.	ราคาสภาพ อย่างที	2523	2524	2525	2526	2527
ผู้รุกรานเพศเมีย 35 ดีกรี	750	1	100 (18.00)	100 (18.00)	177.78 (32.00)	177.78 (32.00)	177.78 (32.00)
		2	100 (20.00)	100 (20.00)	177.5 (35.50)	177.5 (35.50)	177.5 (35.50)
		3	100 (22.50)	100 (22.50)	173.33 (39.00)	173.33 (39.00)	173.33 (39.00)
ผู้รุกราน 28 ดีกรี	625	1	100 (10.00)	100 (10.00)	165 (16.50)	165 (16.50)	165 (16.50)
		2	100 (12.00)	100 (12.00)	166.67 (20.00)	166.67 (20.00)	166.67 (20.00)
		3	100 (14.50)	100 (14.50)	162.07 (23.50)	162.07 (23.50)	162.07 (23.50)
ผู้รุกราน 35 ดีกรี	625	1	100 (14.00)	100 (14.00)	150 (21.00)	150 (21.00)	150 (21.00)
		2	100 (16.00)	100 (16.00)	150 (24.50)	150 (24.50)	150 (24.50)
		3	100 (18.50)	100 (18.50)	151.35 (28.00)	151.35 (28.00)	151.35 (28.00)

ที่มา : กองการผู้รุกรานและยาสูบ กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง
หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงราคาหน่วย : บาทต่อขวด

จากตารางที่ 3.6 จะเห็นได้ว่า ดัชนีราคาสำห่ายสุราทั้งสามชนิดในปี พ.ศ. 2524 เท้ากับปี พ.ศ. 2523 เนื่องจาก บริษัทสุราก็พียฯ จำกัด เพิ่งเริ่มดำเนินการผลิตสุราขาว-ผล่ม และรวมทั้งสุราผล่มพิเค้หงส์ทอง เป็นครั้งแรกในเดือนเมษายน 2523 ภายหลังจากการประมุล สัมปทานการสำห่ายสุราในเขตพื้นที่ 7 จังหวัด และต่อมาในปี พ.ศ. 2524 ได้ประมุลสัมปทาน การสำห่ายสุราขาว-ผล่มและผล่มพิเค้หงส์ทอง เพิ่มขึ้นในพื้นที่ภาคตะวันออกอีก 5 จังหวัด

ดัชนีราคาสำห่ายสุราทั้งสามชนิดได้เพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2525 และไม่เปลี่ยนแปลง จนถึงปลายปี พ.ศ. 2527 เนื่องจากอยู่ในช่วงของการแข่งขันรุนแรงในด้านราคาสำห่ายกับสุรา ประงพิเค้แม่โงง-กวางทองภายในพื้นที่ทั้ง 12 จังหวัด

เมื่อเปรียบเทียบการควบคุมราคาสำห่ายสุราของรัฐตามสัญญาฯ ของส่วนราชการทั้งสอง กรมที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อราคาสำห่ายสุราของบริษัทสุรามหาราชฎร จำกัด และบริษัทสุราก็พียฯ จำกัด จะเห็นได้ว่า การควบคุมราคาสำห่ายแตกต่างกัน กล่าวคือ กรมสรรพสามิตจะประกาศเฉพาะราคา สำห่ายสุรากลุ่มในแต่ละช่วง ส่วนกรมโรงงานอุตสาหกรรมจะประกาศราคาสำห่ายสุราที่แน่นอน ทั้งนี้เนื่องจากรายได้ของรัฐจะขึ้นอยู่กับราคาสำห่ายปลีกทุกขวดในอัตราร้อยละ 45.67 ของราคา สำห่ายปลีกหักด้วยภาษีสุรา นั่นคือ ราคาสำห่ายสุราของโรงงานสุราบางยี่ขันมีผลกระทบต่อ รายได้ของรัฐจากการสกัดเก็บผลประโยชน์สุรา

อย่างไรก็ตาม เมื่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมประกาศเพิ่มราคาสุราประงพิเค้ แม่โงง- กวางทอง ในปี 2524-2525 นั้น โดยหลักการแล้ว รัฐควรได้รับรายได้เพิ่มขึ้นจากการสำห่าย สุราทั้งสองชนิดดังกล่าวข้างต้น แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า รัฐได้รับรายได้จากค่าสิทธิในอัตราร้อยละ 45.67 และค่าภาษีสุราของสุราประงพิเค้แม่โงงลดลง เนื่องจากเมื่อราคาสุราประงพิเค้แม่โงงสูงขึ้น ผู้ บริโภคสุราจะหันไปบริโภคสุราผล่มพิเค้หงส์ทองที่มีลิ กลิ่น รล่ชาติ ใกล้เคียงสุราประงพิเค้แม่โงงมาก ในราคาถูกกว่า (ดูจากตารางที่ 3.5 และ 3.6) ทำให้ปริมาณการสำห่ายสุราประงพิเค้แม่โงงลดลง ส่งผลถึงรายได้ของรัฐจากการสกัดเก็บลดลงไปด้วย ซึ่งสิ่งที่จะใช้อธิบายถึงการลดลงของปริมาณการ บริโภคของสุราประงพิเค้แม่โงงอัน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคาสำห่าย โดยที่ผู้ผลิตสุราผล่มหงส์ทอง ไม่เพิ่มราคาสำห่ายสุรา ดังกล่าวคือทฤษฎีอุปสงค์โดยให้แบบจำลอง เส้นอุปสงค์ที่หักงอ เกิดขึ้นต่อเมื่อ มีผู้ผลิตน้อยราย ต่างดำเนินการขยายแข่งขันด้านราคาสำห่ายเพื่อแย่งลูกค้าไปจากคู่แข่งและต้องการ ส่วนแบ่งตลาดมากขึ้น

4. การข้ามเขตจำหน่ายของสุราเลียนแบบ เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลสืบเนื่องมาจาก ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวคือ การกำหนดอัตราภาษีสุรา การแบ่งเขตจำหน่าย และการควบคุม ราคาจำหน่ายสุราของรัฐตามสัญญาฯ ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้ต้นทุนสุราของ สุราปรุงพิเศษแม่โขง และสุราผสมพิเศษหงส์ทอง ในส่วนที่จ่ายให้รัฐไม่เท่ากัน และในที่สุดทำให้ รายได้ของรัฐจากการจัดเก็บผลประโยชน์สุราไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย

โดยที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้วางมาตรการป้องกันสุราเลียนแบบสุราปรุงพิเศษแม่โขง ดังนี้คือ

1. ห้ามผลิตสุราปรุงพิเศษเพิ่มขึ้นอีกโดยเด็ดขาด
2. ถ้ามีการผลิตสุราเหมือนสุราปรุงพิเศษแม่โขง ไม่ว่าจะโดยบุคคลใด หรือบริษัทใด ก็จะต้องฟ้องร้องฐานปลอมแปลง หรือลักลอบสูตรแม่โขง ซึ่งเป็นความลับของทางราชการไปแสวงหา ผลประโยชน์

แม้ว่ากรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ออกมาตรการดังกล่าวแล้วก็ตาม ปรากฏว่า ได้มีผู้ผลิต สุราผสมพิเศษหงส์ทอง ออกจำหน่ายตั้งแต่ ปี 2523 โดยบริษัทสุราก็พิฯ จำกัด โดยได้รับอนุญาต จากกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง สามารถจำหน่ายได้ภายในเขต 12 จังหวัด

จากตารางที่ 1.1 จะพบว่า ต้นทุนสุราของสุราปรุงพิเศษแม่โขงและสุราผสมพิเศษหงส์ทอง ในส่วนที่จ่ายให้รัฐไม่เท่ากัน กล่าวคือ รัฐได้รับรายได้จากสุราปรุงพิเศษแม่โขง เท่ากับ 33.16 บาทต่อขวดขนาดบรรจุ 750 ซี.ซี. ในขณะที่ได้รับจากสุราผสมพิเศษหงส์ทองเพียง 20.45 บาท ขนาดบรรจุเท่ากัน ทำให้สุราผสมพิเศษหงส์ทองสามารถจำหน่ายได้ในราคาถูกกว่าสุราปรุงพิเศษแม่โขงมากประกอบกับ สี กลิ่น รสชาติ สุราผสมพิเศษหงส์ทองที่พยายามเลียนแบบของสุราปรุงพิเศษแม่โขง (คนปรุงเคยปรุงสุราแม่โขง) ประกอบกับการปรุงกลิ่น รสสุราผสมพิเศษหงส์ทองในระยะแรกก็ผลิตออกแข่งขันกับสุราปรุงพิเศษแม่โขง สุราผสมพิเศษหงส์ทองได้หัวหน้าเชื้อ ที่ใช้ปรุงสุราแม่โขงไปจากโรงงานสุราบางยี่ขันบางส่วน ย่อมส่งผลให้มีการบริโภคสุราผสมพิเศษหงส์ทองมากขึ้น และขยายเขตการจำหน่ายออกไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขต กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

เมื่อมีการลักลอบจำหน่ายสุราผสมพิเศษหงส์ทองมากขึ้นแทนการจำหน่ายสุราปรุงพิเศษแม่โขง ย่อมส่งผลทำให้รัฐได้รับรายได้จากการจัดเก็บสุราลดลงไปด้วย เว้นแต่จะได้มีการปรับปรุง อัตราภาษีสุราที่มีรสชาติใกล้เคียงสุราปรุงพิเศษแม่โขงให้มีอัตราเดียวกัน ก็ย่อมทำให้รัฐได้รับรายได้จากการจัดเก็บสุราเพิ่มขึ้นด้วย